

Szczyt APEC 2017

W POSZUKIWANIU NOWEJ DYNAMIKII

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYKRAJOWYCH

komentarz

11/2017

www.csm.org.pl

**dr Małgorzata Bonikowska,
Adrianna Śniadowska**

dr Małgorzata Bonikowska

Prezes Centrum Stosunków Międzynarodowych, europeista. Specjalizuje się w problematyce Unii Europejskiej oraz relacji Europa- Azja oraz UE-ASEAN. Doradca rządowy i nauczyciel akademicki, absolwentka m.in. Uniwersytetu Warszawskiego, paryskiej Sorbony i Uniwersytetu Columbia w Nowym Jorku.

Adrianna Śniadowska

Analityk w Centrum Stosunków Międzynarodowych. Absolwentka studiów magisterskich na prowadzonej w trzech językach specjalności "Global security and analysis" na Université de Bordeaux (Francja).

Tematem przewodnim 29. spotkania państw tworzących Wspólnotę Gospodarczą Azji i Pacyfiku (APEC) było *Tworzenie nowej dynamiki i wspieranie wspólnej przyszłości*. Szczyt w wietnamskim Da Nang był poświęcony kształtowi wolnego rynku oraz roli APEC w rozwiązywaniu regionalnych wyzwań. Mimo luźnej formy działania i ogromnych różnic między krajami, wspólnota ma istotny wpływ na gospodarkę światową. Tworzące ją państwa reprezentują 39% światowej populacji, 47% udziału w światowym handlu i 57% światowego PKB. APEC to również jedyna platforma współpracy międzynarodowej, której członkami są zarówno Chiny i Hongkong, jak i Tajwan.

SZCZYT APEC 2017

W POSZUKIWANIU NOWEJ DYNAMIKII

| dr Małgorzata Bonikowska, Adrianna Śniadowska

2

Wspólnota Gospodarcza Azji i Pacyfiku (*Asia Pacific Economic Cooperation* – APEC) liczy 21 członków: Australia, Brunei, Kanada, Indonezja, Japonia, Korea Południowa, Malezja, Nowa Zelandia, Filipiny, Singapur, Tajlandia, Stany Zjednoczone, Chiny, Hongkong, Chińskie Tajpej, Meksyk, Papua-Nowa Gwinea, Chile, Peru, Rosja, Wietnam. Powstała w 1993 roku wraz z rozpoczęciem pracy sekretariatu w Singapurze. Zamiar jej utworzenia wyrażono w 1989 roku, podczas nieformalnego spotkania w Canberze 6 państw ASEAN (Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej) oraz USA, Japonii, Republiki Korei, Kanady, Australii i Nowej Zelandii. Główną ideą była liberalizacja handlu oraz możliwość wypracowywania wspólnego stanowiska krajów regionu w sprawach gospodarczych.

APEC nie jest organizacją międzynarodową, lecz platformą regionalnej współpracy państw. Jej główne cele to zacieśnianie więzi ekonomicznych między krajami członkowskimi oraz promocja wolnego handlu. Cechą charakterystyczną APEC jest minimalna ilość instytucji wewnętrznych i stałych organów, a decyzje i postanowienia uchwalane są przez przedstawicieli rządów. Co roku zmienia się kraj przewodniczący wspólnym pracom (w 2017 Wietnam, w

2018 Papua Nowa Gwinea). Szczytom politycznym towarzyszą spotkania środowisk biznesu.

Warto zwrócić także uwagę na duże zróżnicowanie potencjałów państw członkowskich, reprezentują one bowiem nie tylko różne kontynenty, ale także ustroje i poziom rozwoju gospodarczego. Członkami wspólnoty są zarówno USA - pierwsza gospodarka świata z PKB przekraczającym 18,5 mld USD, jak i niewielki sultanat Brunei, który plasuje się na 126 miejscu pod względem gospodarczym.¹

APEC a Wietnam

W tym roku Wietnam był gospodarzem szczytu APEC już po raz drugi (poprzednio w 2006 roku w Hanoi). Na miejsce obrad wybrano Da Nang, miasto w środkowej części kraju, nad Morzem Południowochińskim, ważny ośrodek gospodarczy, uniwersytecki i turystyczny kraju. Wietnam dołączył do wspólnoty w 1998 roku. Był to pierwszy projekt gospodarczej współpracy

¹ Dane Międzynarodowego Funduszu Walutowego za 2016 rok.

SZCZYT APEC 2017

W POSZUKIWANIU NOWEJ DYNAMIKI

| dr Małgorzata Bonikowska, Adrianna Śniadowska

3

międzynarodowej, w który ten kraj się zaangażował po wewnętrznych reformach gospodarczych „Doi moi”, rozpoczętych w 1986 roku, które pozwoliły na otwarcie rynku i budowanie nowych partnerstw. Po 19 latach członkostwa Wietnam odgrywa znaczącą rolę w regionalnych inicjatywach APEC. Po szczycie w 2006 roku brał aktywny udział we wprowadzaniu jego postanowień, zwłaszcza „Hanoi Action Plan”, który zakładał liberalizację wymiany gospodarczej i handlu do 2020 roku.

Poprzez aktywne uczestnictwo w regionalnych forach i inicjatywach współpracy Wietnam buduje swoją pozycję jako stabilnego partnera gospodarczego i politycznego dla sąsiadów. Stawia przede wszystkim na wzmacnianie więzi z innymi państwami Stowarzyszenia Krajów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN), którego jest członkiem od 1995 roku. Od kilku lat, konsekwentnie ociepla relacje z Zachodem i USA a dystansuje się od Chin. Na pogorszenie stosunków Pekin-Hanoi największy wpływ ma konflikt na Morzu Południowochińskim, które Chiny traktują jako swój akwen we-

wewnętrzny, kontrolując ponad 85 procent wód².

Znaczenie szczytu

Na tegorocznym szczycie APEC rozmawiano o przyszłości wolnego rynku, motorach wzrostu gospodarczego oraz roli wspólnoty w rozwiązywaniu regionalnych wyzwań. *Integracja gospodarcza, współpraca oraz liberalizacja handlu i inwestycji zawsze były i pozostaną priorytetami współpracy w ramach APEC* – stwierdził prezydent Wietnamu, Tran Dai Quang na sesji plenarnej.³ W obradach wzięli udział m.in. prezydent USA Donald Trump i prezydent Rosji Władimir Putin.

Podczas szczytu zaproponowano 4 główne priorytety działań wspólnoty: promocję zrównoważonego, innowa-

² Więcej na temat w raporcie CSM: [Morze Południowochińskie – serce potencjalnego konfliktu w Azji](#), maj 2016

³ Przemówienie z 10 listopada 2017, podczas sesji plenarnej APEC.

SZCZYT APEC 2017

W POSZUKIWANIU NOWEJ DYNAMIKI

| dr Małgorzata Bonikowska, Adrianna Śniadowska

4

cyjnego wzrostu, pogłębianie regionalnej integracji gospodarczej, wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw w dobie cyfryzacji oraz poprawę bezpieczeństwa żywnościowego i rozwój zrównoważonego rolnictwa, jako odpowiedź na zmiany klimatu. Towarzyszącym politykom obradom biznesu APEC CEO 2017 przewodniczył Vu Tien Loc, prezydent wietnamskiej Izby Przemysłowo-Handlowej. W przemówieniu końcowym pokreślił, że *„globalizacja, integracja i wolny handel są najważniejszymi czynnikami przyczyniającymi się do zrównoważonego wzrostu gospodarczego i ograniczania ubóstwa”*.

Wśród deklaracji podjętych na szczycie najważniejsza to „zaangażowanie się w walkę z nieczystymi praktykami handlowymi, protekcjonizmem i nieuczciwymi subsydiami zniekształcającymi rynek”. We wspólnym przemówieniu reprezentanci krajów APEC wypowiedzieli się krytycznie o Światowej Organizacji Handlu, która „powinna popracować nad poprawą swoich kluczowych kompetencji, czyli negocjacji i monitoringiem”, odwołu-

jąc się do nieuczciwych praktyk handlowych niektórych instytucji i krajów. Kraje APEC po raz pierwszy tak otwarcie skrytykowały WTO, co obserwatorzy przypisują obecności Donalda Trumpa. Jego wystąpienie podczas spotkania wywołało spore kontrowersje ze względu na otwarcie antychińską retorykę. Amerykański prezydent zarzucił Państwu Środka drapieżną politykę gospodarczą, oskarżając je o „wrywanie” Stanom Zjednoczonym miejsc pracy, fabryk i przemysłu. „Nie możemy dłużej tolerować tych nadużyć handlowych”, stwierdził Trump. Symbolicznym elementem szczytu był uścisk dłoni Trumpa i Putina, do bilateralnego spotkania jednak nie doszło.

Podczas szczytu APEC nadano również nową dynamikę Partnerstwu Transpacyficznemu (TPP), podpisanemu w październiku 2015 przez 12 państw: Australia, Brunei Darussalam, Kanada, Chile, Japonia, Malezja, Meksyk, Nowa Zelandia, Peru, Singapur, Stany Zjednoczone i Wietnam. Po wycofaniu się USA z umowy w styczniu 2017 roku (Trump zrealizował tym samym jedną ze swoich obietnic wyborczych) jej przyszłość

SZCZYT APEC 2017

W POSZUKIWANIU NOWEJ DYNAMIKI

| dr Małgorzata Bonikowska, Adrianna Śniadowska

5

pozostawała niepewna. Podczas spotkania APEC sygnatariuszom TPP udało się jednak dojść do porozumienia w kwestiach kluczowych dla wolnej wymiany handlowej i inwestycji. Japoński minister gospodarki, Toshimitsu Motegi wyraził nadzieję, iż podejmowanie dalszych wspólnych działań w ramach Partnerstwa skłoni USA do powrotu do umowy.

CSM jest niezależnym, pozarządowym ośrodkiem analitycznym zajmującym się polską polityką zagraniczną i najważniejszymi problemami polityki międzynarodowej. Fundacja została zarejestrowana w 1996 r. CSM prowadzi działalność badawczą i edukacyjną, wydaje publikacje, organizuje konferencje i spotkania, uczestniczy w międzynarodowych projektach we współpracy z podobnymi instytucjami w wielu krajach. Tworzy forum debaty i wymiany idei w sprawach polityki zagranicznej, relacji między państwami oraz wyzwań globalnego świata. Działalność CSM jest adresowana przede wszystkim do samorządowców i przedsiębiorców, a także administracji centralnej, polityków, dyplomatów, politologów i mediów. Od 2009 r. CSM jest uznawany za jeden z najlepszych think tanków Europy Środkowo-Wschodniej w badaniu „The Leading Public Policy Research Organizations In The World” przeprowadzanym przez Uniwersytet Pensylwanii.

Centrum Stosunków Międzynarodowych ul. Mińska 25, 03-808 Warszawa t: +48 22 646 52 67

 www.twitter.com/CIR_CSM

 www.facebook.com/CIR.CSM

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH